

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou ve věci

žalobce: X
bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 8. 2024, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 30. 8. 2024, č.j. X se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 12 740 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalované ze dne 30. 8. 2024, č. j. X (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 4. 2024, č. j. X (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byla zamítnuta žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Podle posudku Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 8. 12. 2023 vznikla invalidita II. stupně žalobce dne 18. 10. 2023. Žalobce získal v rozhodném období od 18. 10.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

2013 do 17. 10. 2023 pouze 2 roky a 138 dnů pojištění a v rozhodném období od 18. 10. 2003 do 17. 10. 2023 pouze 4 roky a 21 dnů pojištění.

2. V rámci námitkového řízení byl lékařkou Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) dne 12. 8. 2024 vypracován posudek, ze kterého vyplývá, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 4d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. (dále též „vyhláška o posuzování invalidity“), pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 60 %, navýšená o 10 % podle § 3 odst. 2 citované vyhlášky, celkově tedy 70 %. Žalobce tak je invalidní podle § 39 odst. 1, jde o invaliditu III. stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění, s datem jejího vzniku dne 20. 6. 2022. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobce ke dni vzniku invalidity, tj. 20. 6. 2022 byl osobou starší 28 let, a proto u něj činí potřebná doba pojištění pro vznik nároku 5 let. V posledních deseti letech před vznikem invalidity získal žalobce pouze 2 roky a 57 dnů pojištění. V posledních dvaceti letech před vznikem invalidity pak žalobce získal 3 roky a 296 dnů pojištění. Samotná skutečnost, že je žalobce invalidní pro invaliditu III. stupně, nepostačuje pro přiznání invalidního důchodu. Žalobce nesplnil podmínku potřebné doby pojištění ke dni vzniku nároku na invalidní důchod.
3. Žalobce v podané žalobě namítal, že vznik invalidity byl nesprávně posouzen ke dni 20. 6. 2022. Nesouhlasil se zařazením svého zdravotního postižení do určené kapitoly a položky podle přílohy k vyhlášce 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Další nedostatek napadeného rozhodnutí spatřoval v tom, že důvodem odmítnutí žalobcova tvrzení o vzniku invalidity byla chybějící zdravotní dokumentace. Chybějící zdravotnická dokumentace není důvodem pro nepřiznání invalidního důchodu. Žalobce uvedl, že trpí bipolární afektivní poruchou již od dětství. Tímto onemocněním trpěl již jeho otec. Podstatné problémy se u žalobce začaly projevovat již kolem 10.-12. roku věku, přičemž u dětského lékaře byly prvně řešeny ve 14 letech. Zdravotnická dokumentace z těchto let se nedochovala. První odborná psychiatrická péče nastala po dosažení 18 let. Posledních minimálně 14 let se žalobcův zdravotní stav kontinuálně zhoršuje, což se projevuje postupným zkracováním období „stabilního stavu“ oproti depresivním obdobím. Manické stavy vedou k impulzivnímu chování, ztrátě kontaktu s realitou a finančním problémům, depresivní fáze k izolaci, únavě a neschopnosti vykonávat základní činnosti. V roce 2011 otec žalobce spáchal sebevraždu, což stav dále zhoršilo. V roce 2023 byl žalobce hospitalizován v ÚVN Praha a PN Bohnice, následně je v pravidelné ambulantní péči s medikací, která zatím nepřináší výrazné zlepšení. Žalobce není schopen pracovního výkonu, má 100% pokles pracovní schopnosti a je v pracovní neschopnosti. Tvrdí, že jeho onemocnění je nevyléčitelné a nelze očekávat zlepšení umožňující zaměstnání. Lékařské zprávy, které žalobce doložil v rámci námitkového řízení, potvrzují vznik onemocnění v mládí. Nepřítomnost kompletní dokumentace z dětství nelze klást k jeho tíži, neboť je způsobena ztrátou dokumentace poskytovateli zdravotních služeb. Žalobce odmítá závěr správního orgánu, že nelze stanovit dřívější datum invalidity, a považuje předložené zprávy za dostatečný důkaz jeho tvrzení. Žalobce dále nesouhlasil se stanovením data vzniku invalidity. Žalobce namítal, že předložil lékařské zprávy prokazující vznik onemocnění již v období adolescence, přičemž zpráva MUDr. S. z roku 2023 uvádí počátek nemoci při studiu střední školy. Tvrdí, že bipolární porucha jej od dětství výrazně omezovala v osobním, studijním i pracovním životě, což vedlo k nemožnosti získat potřebnou dobu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

pojištění. Žalobce poukazoval na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je datum vzniku invalidity objektivní stav, který nelze odvozovat od nahodilých skutečností, ale z doložených zdravotních změn. Dále odkázal na § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, podle něhož má nárok na invalidní důchod i osoba, u níž invalidita třetího stupně vznikla před dosažením 18 let věku, bez ohledu na dobu pojištění. Závěrem žalobce nesouhlasil s posudkem lékařky IPZS, který neodpovídá skutečnému stavu a jeho závěry jsou podhodnocené a nesprávné. Skutečnému zdravotnímu stavu žalobce odpovídá kapitola V položka 4e přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.

4. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě shrnula dosavadní průběh řízení. Dále uvedla, že v otázce posouzení nároku na invalidní důchod je vázána posudkem lékaře IPZS. Žalovaná uvedla, že ze zákona o důchodovém pojištění jednoznačně vyplývá, že pro nárok na invalidní důchod musí být současně splněny dvě podmínky, a sice vznik invalidity a získání potřebné doby pojištění. Přehled o žalobcem odpracované době pojištění je chronologicky uveden na osobním listu důchodového pojištění ze dne 23. 8. 2024, který je součástí spisového materiálu. Žalobce je sice od 20. 6. 2022 invalidní, avšak nesplnil druhou podmínku – potřebnou dobu pojištění. Proto žalovaná navrhla zamítnutí žaloby.
5. V reakci na vyjádření žalované zaslal žalobce repliku, v níž uvedl, že je zcela jasné, že jeho invalidita nevznikla 20. 6. 2022, neboť u něj nemoc nemohla propuknout náhle. Onemocnění se projevilo postupně. Žalobce není schopen doložit zdravotnickou dokumentaci nikoliv vlastní vinou, nýbrž z důvodu, že někteří poskytovatelé zdravotních služeb neplní řádně své povinnosti ohledně nakládání se zdravotnickou dokumentací. Žalobce předložil čestné prohlášení žalobcova zastupujícího třídního učitele z gymnázia, z něž má plynout, že žalobce z důvodu psychických potíží chyběl ve škole souvisle asi měsíc, a to v období květen až červen 1999. Dále předložil vysvědčení ze školního roku 1998/1999, ze kterého vyplývá vysoká absence žalobce v celkové výši 250 omluvených hodin v II. pololetí. Ke svému vyjádření přiložil rovněž stanovisko Veřejné ochránkyně práv ze dne 19. 9. 2018, č. j. KVOP-41126/2018, kde se věnovala požadavkům na určení dne vzniku invalidity. Žalobce posléze odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2024, č. j. 1 Ads 184/2023-39, ze dne 22. 12. 2020, č. j. 8 Ads 90/2020-44, a ze dne 19. 7. 2018, č. j. 7 Ads 172/2016-61. Závěrem své repliky žalobce zdůraznil potřebu individuálního posouzení svého zdravotního stavu a invalidity ve světle konkrétních okolností případu.
6. Žalobce dále zaslal opis archivní databáze poskytnutých zdravotních služeb za období od 1. 10. 1995 do 28. 2. 2025 a dále opis kapitačních plateb od 1. 10. 1995 do 31. 12. 2021 a výpis z účtu pojištěnce za období od 1. 1. 2022 do 28. 2. 2025.
7. Soud o posouzení zdravotního stavu žalobce požádal Posudkovou komisi MPSV ČR v Praze (dále jen „Posudková komise Praha“). Z posudku této komise ze dne 16. 4. 2025 soud zjistil, že od 29. 10. 2007 do 22. 3. 2022 nebyl žalobce invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Od 23. 3. 2022 i k datu vydání napadeného rozhodnutí žalobce byl invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Šlo o invaliditu II. stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, nešlo o invaliditu III. stupně. Šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %, nedosahoval však více než 69 %. Doba platnosti posudku byla stanovena do 30. 4. 2027 a datum vzniku invalidity pak od 23. 3. 2022. Hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce byla afektivní porucha – porucha nálady. Pokles pracovní schopnosti byl hodnocen podle kapitoly V, položky 4d) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to 60 %. Podle § 3 odst. 2 citované vyhlášky byla tato hodnota

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

zvýšena o 5 % na celkových 65 %. Posudková komise Praha hodnotila shodně s posudkovými lékaři první instance i námitkového řízení poruchu nálady jako těžké postižení, protože šlo o chronické postižení s opakujícími se depresivními a hypomanickými epizodami, 1x i s výskytem závažné mánie s psychotickými příznaky s nutností hospitalizace v červenci 2023. Při dlouhodobém trvání onemocnění bylo zjištěno organické poškození mozku. Byla prokázána porucha soustředění, schopnosti organizovat své myšlenky a činnosti, stanovovat si priority, efektivně hospodařit s časem a rozhodovat se. Duševní porucha vedla k podstatnému omezení výkonu při většině jeho denních aktivit. Nešlo o zvlášť těžké postižení dle položky 4e), kapitoly V přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., protože žalobce nesplňoval zde uvedená kritéria. Nebyla dokladována těžká depresivní epizoda ani chronická mánie a opakované poskytování ústavní péče pro závažné depresivní a manické epizody s častými psychotickými příznaky nebylo nutné. Pro těžkou máni s psychotickými příznaky byl žalobce hospitalizován pouze 1x v 7-8/2023. Příčinou psychiatrické hospitalizace v 6/2003 byla adaptační porucha s derealizačním syndromem, tj. v širším slova smyslu neurotická porucha. Datum invalidity nelze stanovit nahodile, ale vznikla-li postupně, je třeba tuto skutečnost blíže zdůvodnit a uvést den, kdy byla její existence nepochybná. V této souvislosti Posudková komise uvedla, že psychiatrické zprávy z minulosti dokladují, že bipolární afektivní porucha se u žalobce rozvíjela již od mládí. Konstatování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pro přítomnost duševní poruchy, resp. bipolární afektivní poruchy není ještě důvodem pro uznání invalidity. Při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti je třeba zhodnotit charakter a závažnost fází poruch nálady, dobu jejich trvání, frekvenci a intervaly mezi jednotlivými fázemi, přítomnost duševních příznaků. Z dostupné dokumentace lze vyvodit, že od 29. 10. 2007 do 22. 3. 2022 byla z dlouhodobého hlediska přítomna afektivní porucha minimálně na úrovni lehkého postižení, která vedla ke snížené úrovni sociálního fungování a obtížím při vykonávání některých denních aktivit, takže od 29. 10. 2007 hodnotí komise postižení dle kapitoly V, položky 4b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. a stanovuje míru poklesu pracovní schopnosti na 20 %. Od 29. 10. 2007 do 3. 11. 2011 vyplývá přítomnost lehkého postižení v rámci afektivní poruchy zcela jednoznačně z dokumentace ošetřujícího psychiatra MUDr. S. Od roku 2012 až do 3/2022 je průběh onemocnění doložen pouze výpisem ze zdravotní pojišťovny, přičemž byla dlouhá období, kdy psychiatra nenavštěvoval a léky neužíval, takže z doloženého nelze jednoznačně přesvědčivě vyvodit přítomnost afektivní poruchy podmiňující invaliditu. V období před 10/2007, kdy v roce 1999 proběhla v 5-6/1999 psychoterapie po kontaktu s psychiatrem, poté realizována psychiatrická péče až formou hospitalizace v 6/2003 pro adaptační poruchu s derealizačním syndromem, tj. neurotickou poruchu, nikoli afektivní poruchu a dále následovalo dlouhodobé období bez kontaktu s psychiatrem až do 10/2007, bylo postižení minimální a prakticky nevedlo k dlouhodobému poklesu pracovní schopnosti. Čestné prohlášení třídního učitele ve školním roce 1998/99, že žalobce chyběl souvisle ve škole z důvodu psychických obtíží asi měsíc v období květen až červen 1999 koreluje s výpisem zdravotní pojišťovny, kdy v tuto dobu byl vyšetřen dětským psychiatrem a proběhla psychoterapie. Doložené vysvědčení z 1.D Gymnázium X 1998/99 dokladuje, že i přes zameškaný vysoký počet hodin v druhém pololetí (250) dokázal prospět s převážně chvalitebnými známkami. Jednalo se o krátkodobé zhoršení zdravotního stavu, který se stabilizoval tak, že v dalších letech nebyla potřebná péče psychiatra, byl schopen úspěšně odmaturovat. Z dostupné dokumentace lze jednoznačně nepochybnitelně stanovit datum invalidity provedeným psychologickým vyšetřením, tj. 23. 3. 2022. Stanovení dřívějšího data vzniku invalidity nelze z dostupných důkazů

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

obhájit a právě uznání invalidity před tímto datem by bylo nahodilé. Oproti posudkové lékařce IPZS z námitkového řízení byla míra poklesu pracovní schopnosti navýšena pouze o 5 %, neboť u žalobce je zachována bazální schopnost sebeorganizace v praktickém životě a celkový zjištěný stav nevyklučoval pracovní zařazení na pozici jednoduché manuální nebo administrativní práce, dobře strukturované, stereotypní, s nízkou časovou dotací. Žalobcův zbývající pracovní potenciál mu umožňoval vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, o čemž svědčí i skutečnost, že v roce 2022 pracoval na zkrácený pracovní úvazek v chráněné dílně, kde práci zvládal, která však ukončila provoz. Následně pracoval od listopadu 2022 do června 2023 na plný úvazek v pojišťovnictví, tuto práci zvládal obtížně s pracovními neschopnostmi v mezidobí, což se dalo vzhledem k plnému pracovnímu úvazku i volbě profese předpokládat. Nešlo o zvlášť těžké postižení podle kapitoly V položky 4e) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, protože nebyla dokladována těžká depresivní epizoda ani chronická mánie a opakované poskytování ústavní péče pro závažné depresivní a manické epizody s častými psychotickými příznaky nebylo nutné. Pro těžkou mánií s psychotickými příznaky byl hospitalizován pouze jednou v červenci až srpnu 2023. Příčinou psychiatrické hospitalizace v červnu 2003 byla adaptační porucha s derealizačním syndromem, tj. v širším slova smyslu neurotická porucha.

8. Žalobce vyjádřil nesouhlas se závěry posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Praze, a to jednak v otázce stanovení data vzniku invalidity, jednak s procentním stanovením míry poklesu pracovní schopnosti.
9. S ohledem na uvedené námitky soud zadal opětovné posouzení zdravotního stavu žalobce, a to Posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové.
10. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové (dále též „Posudková komise HK“) zpracovala srovnávací posudek dne 21. 10. 2025. Z tohoto posudku soud zjistil, že k datu vydání napadeného rozhodnutí byl žalobce invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Šlo o invaliditu II. stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) uvedeného zákona, nešlo o invaliditu III. stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) uvedeného zákona. Šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %, nedosahoval však více než 69 %. Doba platnosti posudku byla stanovena do 30. 4. 2027, datum vzniku invalidity bylo stanoveno na den 23. 3. 2022. Posudková komise uvedla, že byl u žalobce zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je bipolární afektivní porucha (dříve maniidepresivní porucha) – střídání manických a depresivních období. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti stanovila podle kapitoly V položky 4d) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity na 60 %. Podle § 3 odst. 2 uvedené vyhlášky přidala 5 % pro neschopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti. Posudková komise HK dále uvedla, že s tímto zdravotním postižením je žalobce schopen vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na duševní schopnosti, v podstatně menším rozsahu a intenzitě. Rekvalifikace na jiný druh výdělečné činnosti je vzhledem k základnímu onemocnění schopen jen v omezené míře. Posudková komise HK se dále ztotožnila se stanovením data vzniku invalidity od 23. 3. 2022, jak je určila Posudková komise Praha, a sice od vyšetření žalobce klinickým psychologem PhDr. J. T. V této souvislosti uvedla, že Posudková komise MPSV Praha vyhodnotila zevrubně dobu od prvních příznaků za využití jednak lékařských nálezů, jednak výpisu výkonů ze zdravotní pojišťovny. Poukázala na to, že dle prvních záznamů z roku 1999 do roku 2012 byl žalobce občasně léčen a veden nejdříve po hospitalizaci ve FN Hradec Králové v roce 2003 jako pravděpodobná adaptační porucha s derealizačním syndromem, poté jako

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

bipolární afektivní porucha - léčba byla nepravidelná, nebyly další hospitalizace. Toto období nelze posudkově uchopit. Stejně je tomu tak v období od roku 2012 do roku 2022. Žalobce je pravidelně systematicky léčen od roku 2022, kdy PK stav hodnotí jako těžké postižení s depresivními epizodami bez psychotických příznaků, chronické- léčebně hůře ovlivnitelné deprese s nutností hospitalizace v červenci a v srpnu 2023 dle kapitoly V položky 4d) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Přiznání invalidity III. stupně lékařem v námitkovém řízení považovala Posudková komise HK ve shodě s Posudkovou komisí Praha za nadhodnocené. Žalobce je schopen pracovat za určitých podmínek na zkrácený úvazek. Jedná se o relativně mladého muže, kde vzhledem k charakteru zdravotního postižení nelze predikovat vývoj. Stejně jako Posudková komise Praha tedy stanovila Posudková komise HK kontrolní lékařskou prohlídku za cca 5 let od data vzniku invalidity II. stupně, tj. platnost do 30. 4. 2027.

11. K jednání u Městského soudu v Praze dne 11. 12. 2025 se žalobce bez omluvy nedostavil, soud proto dle ustanovení § 49 odst. 3 s. ř. s., ve věci jednal a rozhodl v jeho nepřítomnosti.
12. Zástupkyně žalované s odkazem na závěry posudku Posudkové komise MPSV ponechala rozhodnutí na úvaze soudu.
13. Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumávání rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
14. Ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu III. stupně.
15. Podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění.
16. Žalovaná vycházela z toho, že se invalidita u žalobce vznikla k datu 20. 6. 2022. K tomuto datu bylo žalobci 38 let. Pro určení potřebné doby pojištění se proto v souladu s § 40 odst. 1 písm. f) ve spojení s odstavcem 2 zákona o důchodovém pojištění uplatnily alternativně dvě různé metody výpočtu: (a) pět let pojištění v období posledních deseti let před vznikem invalidity (tj. od 20. 6. 2012 do 19. 6. 2022) anebo (b) deset let pojištění v období posledních 20 let před vznikem invalidity (tj. od 20. 6. 2002 do 19. 6. 2022). V případě ani jedné z těchto variant žalobce potřebnou dobu pojištění nezískal. Tuto skutečnost žalobce v podané žalobě nerozporuje. Námitky vznášel ve vztahu ke stanovení data vzniku invalidity a ve vztahu k zařazení onemocnění do příslušné skupiny ve smyslu vyhlášky č. 359/2009 Sb.
17. Stanovení data vzniku invalidity patří s ohledem na jeho význam pro posouzení podmínek vzniku nároku na invalidní důchod k zásadním posudkovým závěrům. Datum vzniku invalidity by měl posudek objektivně a přesvědčivě odůvodňovat. Vznik invalidity je základním a výchozím předpokladem pro stanovení data, od něhož se důchod přiznává. Invalidita vzniká od okamžiku, ve kterém lze zdravotní stav pojištěnce považovat za

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

dlouhodobě nepříznivý v důsledku nemoci či úrazu, jestliže je zřejmé, že zdravotní postižení je trvalé a zlepšení zdravotního stavu nelze očekávat.

18. Konstantní judikatura se shoduje v tom, že datum vzniku invalidity je objektivně existujícím stavem. Nelze ho proto stanovit na základě nahodilých skutečností (jakými v konkrétním případě mohou být např. hospitalizace, datum lékařského vyšetření, datum podání žádosti o invalidní důchod, datum skončení výplaty nemocenského). Naopak je třeba vycházet z doložených zdravotních změn a všech dostupných vyšetření, která umožňují spolehlivě určit datum skutečného vzniku invalidity. Pokud nelze datum invalidity stanovit alespoň s vysokou pravděpodobností, např. vznikala-li invalidita postupně, je třeba tuto skutečnost blíže zdůvodnit a uvést den, kdy již byla její existence nepochybná (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2004, č. j. 3 Ads 6/2004-47, ze dne 25. 2. 2011, č. j. 4 Ads 118/2010-174, či ze dne 28. 3. 2012, č. j. 6 Ads 31/2012-15). Přitom platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření (§ 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění).
19. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti, včetně data vzniku invalidity, je otázkou odbornou, medicínskou. Rozhodnutí soudu – stejně jako rozhodnutí žalované – tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Soud si proto nemůže sám učinit úsudek o tom, kdy přesně invalidita žalobce vznikla. Může toliko přezkoumat, zda datum vzniku invalidity lékařský posudek určuje dostatečně přesvědčivě a zda odpovídá dostupným výsledkům lékařských vyšetření, případně zda zde nejsou jiné skutečnosti nebo důkazy, které by mohly správnost posudku zpochybnit.
20. Jak již bylo uvedeno výše, správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění, posuzuje podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Ministerstva práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudek uvedené posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz, podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, aby své posudkové závěry řádně zdůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy.
21. Žalobce v podané žalobě vyjádřil nesouhlas se stanovením data vzniku invalidity a se zařazením svého onemocnění do skupiny dle vyhlášky o posuzování invalidity tak, jak bylo učiněno posudkovými lékaři v prvostupňovém i v námitkovém řízení.
22. Při posuzování této námítky, a tedy důvodnosti podané žaloby vycházel soud z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Praze ze dne 16. 4. 2025 ve spojení s posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové ze dne 5. 8. 2025, které na rozdíl od předchozích posudků vypracovaných posudkovými lékaři v průběhu správního, považoval za nejkomplexnější a nejpresvědčivější.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR zasedající v řádném složení za přítomnosti odborného psychiatra s odkazem na dostupnou zdravotnickou dokumentaci žalobce, výpisy ze zdravotní pojišťovny a vyšetření žalobce odborným psychiatrem při jednání, dostatečně a přezkoumatelně odůvodnily, proč mají za to, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí, tedy k datu 30. 8. 2024, lze zdravotní stav žalobce hodnotit dle kapitoly V, položky 4d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. s mírou poklesu pracovní schopnosti ve výši 60 %, navýšenou podle § 3 odst. 2 uvedené vyhlášky o 5 % na celkových 65 %. Řádně odůvodnily odlišné posouzení míry poklesu žalobcovy pracovní schopnosti oproti posouzení lékařem v rámci námitkovém řízení s tím, že považovaly stanovení míry poklesu žalobcovy schopnosti o 70 % za nadhodnocené. Vyjádřily se rovněž k tomu, z jakých důvodů nebylo možno hodnotit dle položky 4e), kapitoly V přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Posudkové komise rovněž řádně a přezkoumatelně uvedly, na základě jakých skutečností a úvah dospěly k jednoznačnému stanovení data vzniku invalidity žalobce dnem 23. 3. 2022. V této souvislosti Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Praze jasně a srozumitelně popsala vývoj zdravotního stavu žalobce a uvedla, že psychiatrické zprávy z minulosti dokladují, že bipolární afektivní porucha se u žalobce rozvíjela již od mládí. Zdůraznila, že konstatování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pro přítomnost duševní poruchy, resp. bipolární afektivní poruchy není ještě důvodem pro uznání invalidity. Při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti je třeba zhodnotit charakter a závažnost fází poruch nálady, dobu jejich trvání, frekvenci a intervaly mezi jednotlivými fázemi, přítomnost duševních příznaků. Uvedla, že z dostupné dokumentace lze vyvodit, že od 29. 10. 2007 do 22. 3. 2022 byla z dlouhodobého hlediska přítomna afektivní porucha minimálně na úrovni lehkého postižení, která vedla ke snížené úrovni sociálního fungování a obtížím při vykonávání některých denních aktivit, takže od 29. 10. 2007 hodnotila komise postižení dle kapitoly V, položky 4b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. a stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 20 %. Od 29. 10. 2007 do 3. 11. 2011 vyplývá přítomnost lehkého postižení v rámci afektivní poruchy zcela jednoznačně z dokumentace ošetřujícího psychiatra MUDr. S. Od roku 2012 až do 3/2022 je průběh onemocnění doložen pouze výpisem ze zdravotní pojišťovny, přičemž byla dlouhá období, kdy psychiatra nenavštěvoval a léky neužíval, takže z doloženého nelze jednoznačně přesvědčivě vyvodit přítomnost afektivní poruchy podmiňující invaliditu. Pravidelně systematicky byl žalobce léčen od roku 2022. V období před 10/2007 bylo postižení minimální a prakticky nevedlo k dlouhodobému poklesu pracovní schopnosti, kdy v této souvislosti komise hodnotila Čestné prohlášení třídního učitele žalobce ve školním roce 1998/1999 a doložené vysvědčení z 1.D Gymnázium X 1998/1999 a schopnost úspěšně odmaturovat. Vznik invalidity před dosažením 18 let věku, a tedy naplnění podmínek § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění nebylo posudkovou komisí shledáno. Dle komise lze z dostupné dokumentace jednoznačně nezpochybnitelně stanovit datum invalidity provedeným psychologickým vyšetřením, tj. 23. 3. 2022. Komise konstatovala, že stanovení dřívějšího data vzniku invalidity nelze z dostupných důkazů obhájit a uznání invalidity před tímto datem by bylo nahodilé.

23. S ohledem na shora uvedené má soud za to, že se Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Praze v Hradci Králové vypořádaly se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně těch namítaných žalobcem a své posudkové závěry řádně zdůvodnily. Z posudků vyplývá, že zdravotní stav žalobce byl komplexně posouzen na základě dostupné zdravotnické dokumentace, dalších žalobcem předložených podkladů i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím. Posudek splňuje kritéria úplnosti a přesvědčivosti. O správnosti

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

a úplnosti stanovené klinické diagnózy onemocnění žalobce, jakož i o stanovení a řádném zdůvodnění procentní míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce proto není pochyb. Za daného stavu není rovněž důvodu pochybovat o správnosti závěrů ohledně data vzniku invalidity žalobce. Posudkové komise své závěry adekvátně a dostatečně srozumitelně a přezkoumatelně odůvodnily. Z těchto důvodů soud z uvedených posudků při svém rozhodování vyšel.

24. Žádost žalobce o invalidní důchod byla zamítnuta z důvodu nesplnění podmínky získání potřebné doby pojištění ke dni vzniku invalidity. Žalovaná při posuzování této otázky vycházela z posudku posudkového lékaře vypracovaného v rámci námitkového řízení, dle kterého byl žalobce shledán invalidním ve III. stupni dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění, s datem vzniku invalidity dne 20. 6. 2022. Vzhledem k tomu, že dle shora uvedeného posudku Posudkové komise MPSV v Praze a v Hradci Králové, ze kterého soud při posuzování důvodnosti podané žaloby vycházel a který oproti posudku vypracovanému v rámci námitkového řízení stanovil datum vzniku invalidity odlišně, již ode dne 23. 3. 2022, soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a vrátil věc žalované k dalšímu řízení, ve kterém bude na žalované, aby podmínku získání potřebné doby pojištění k tomuto datu znovu posoudila. Vyjde při tom ze závěrů vyslovených v posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Praze ze dne 16. 4. 2025 ve spojení s posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové ze dne 5. 8. 2025.
25. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s.; žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšné žalované. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za dva úkony právní služby po 1 000 Kč, tedy celkem 2 000 Kč (§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarifu ve znění účinném do 31.12. 2024), tj. převzetí zastoupení a písemné podání ve věci samé (žaloba) společně s náhradou hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 2 600 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky) a dále za dva úkony právní služby po 4620 Kč, tj. dohromady 9240 Kč (§ 7, § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu, ve znění účinném od 1. 1. 2025), tj. podání ze dne 28. 2. 2025 a vyjádření ze dne 12. 5. 2025, spolu s náhradou hotových výdajů v částce 450 Kč za jeden úkon, tj. 900 Kč dohromady (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Žalovaná je tedy povinna zaplatit žalobci celkem na nákladech řízení částku 12 740 Kč. Podáním, doručeným soudu dne 5. 6. 2025, oznámila právní zástupkyně žalobce, Mgr. Iva Jarolímová, advokátka ukončení právního zastupování žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

33/2024

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 11. prosince 2025

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.